

01

จากทรายสู่มุก

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีคนเลี้ยงหอยมุกอยู่คนหนึ่ง เขาอยากเลี้ยงไข่มุกเม็ดที่สวยงามที่สุดและใหญ่ที่สุดในโลก

เขาไปเลือกเม็ดทรายที่ชายหาด โดยถามพวกเม็ดทรายเหล่านั้นว่า ใครอยากจะเป็นไข่มุกบ้าง เม็ดทรายเหล่านั้นพากันปฏิเสธ ทำให้เขาเกือบจะสิ้นหวัง

ในที่สุด ก็มีเม็ดทรายเม็ดหนึ่งตอบตกลง

พวกเม็ดทรายที่อยู่ข้างๆ ต่างก็หัวเราะเยาะเม็ดทรายเม็ดนั้น เพราะมันจะต้องอาศัยอยู่ในเปลือกหอย ต้องห่างไกลจากแสงแดด น้ำฝน ลมโซย และแสงเดือนเลย มีแต่เพียงความมืด ความชื้น ความหนาว และความเหงาเป็นเพื่อนเท่านั้น ช่างไม่คุ้มเอาเสียเลย

หลายปีผ่านไป เม็ดทรายเม็ดนั้นได้เติบโตเป็นไข่มุกที่ทอแสงระยิบระยับและราคาสูงลิบ ส่วนพวกเม็ดทรายที่เคยหัวเราะเยาะว่ามันโง่เขลาเหล่านั้น ก็ยังคงเป็นเม็ดทรายเหมือนเดิม หน้าซำบ้างเม็ดยังถูกลมโกรกและฝนชะจนกลายเป็นฝุ่นผงไปเลย

กว่าจะได้รับความสำเร็จ

ความสำเร็จนั้นประกอบไปด้วยปัจจัยต่างๆมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการแสวงหาความพร้อมในทุกๆด้าน ความขยันขันแข็ง การเรียนรู้จากความพ่ายแพ้ ความเด็ดเดี่ยวแน่วแน่ และการยืนหยัดไม่ท้อถอย

ความสำเร็จเป็นผลลัพธ์ที่ได้จากการนำปัจจัยเหล่านี้มาผสมผสานกันขาดไม่ได้แม้แต่ปัจจัยเดียว นอกจากนี้ ถ้าหากมีปัจจัยใดที่โดดเด่นมากเกินไป ก็อาจทำให้ความสำเร็จเป็นไปได้ยากขึ้น

ในบรรดาปัจจัยทั้งหลาย สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ การรู้จักปรับตัวกับความกล้า ouse...ถ้าอยากจะมีชีวิตอยู่รอดและประสบความสำเร็จในโลกใบนี้ ก็จะต้องรู้จักการปรับตัวเสียก่อน แล้วค่อยมีความกล้า

ไม่มีใครที่จะประสบความสำเร็จได้อย่างง่ายดายหรอก

ขณะเดียวกัน ความสำเร็จก็ใช่ว่าจะได้มาฟรีๆ มันต้องแลกมาด้วยสิ่งอื่น แม้ความสำเร็จแค่เพียงเล็กน้อย ก็ยังต้องแลกมาด้วยสิ่งต่างๆมากมาย จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ นั้น ต้องแลกมาด้วยสิ่งที่คนทั่วไปคาดคิดไม่ถึง ถ้าหากในโลกนี้มีสิ่งของที่สามารถเปลี่ยนหินเป็นทองได้จริง ก็คงจะยากลำบากมาก กว่าที่จะหามันมาได้ เราจึงต้องอดทนและยืนหยัดต่อไป เมื่อเราเดินผ่านอุโมงค์ยาวที่มีมืดมิดและยากลำบากแล้ว ก็จะได้พบว่า จากเดิมที่เป็นคนธรรมดาเรียบง่ายเหมือนกับเม็ดทรายนั้น เราได้เติบโตจนกลายเป็นไข่มุกล้ำค่าโดยไม่รู้ตัว

น้ำทะเลเป็นสีฟ้า ก็เพราะน้ำทะเลสะท้อนสีของท้องฟ้าไงล่ะ”

ก่อนหน้านี้ ผู้คนเกือบทั้งหมดต่างก็เห็นด้วยกับการอธิบายแบบนี้ คำอธิบายนี้มาจากท่านลอร์ดเรย์ลี นักฟิสิกส์ชาวอังกฤษ เขาเป็นนักวิทยาศาสตร์เลื่องชื่อผู้ค้นพบแก๊สเฉื่อย และเคยคิดค้นทฤษฎีที่ว่าแสงแดดถูกอนุภาคของชั้นบรรยากาศทำให้กระจายตัวมาอธิบายสีของท้องฟ้า เรย์ลีได้อนุมานจากทฤษฎีนี้ว่า สีฟ้าของน้ำทะเลนั้นเกิดจากการสะท้อนของสีท้องฟ้านั่นเอง

แต่ไม่รู้ทำไม หลังจากที่อำลาแม่ลูกคู่นี้ไปแล้ว รามานกลับรู้สึกสงสัยในคำอธิบายของตัวเอง เด็กที่เต็มไปด้วยความอยากรู้อยากเห็นคนนั้น สายตาที่มุ่งแสวงหาความรู้คู่กัน และคำว่า “เพราะอะไร” ที่พรังพรอออกมาอย่างไม่ขาดสายนั้น ทำให้รามานรู้สึกละอายใจอย่างมาก ในฐานะที่เป็นนักวิทยาศาสตร์ที่ผ่านการฝึกฝนและมีวิชาความรู้มากมาย เขาพบว่าตนได้สูญเสียความอยากรู้อยากเห็นที่เด็กชายคนนั้นมีไปโดยไม่รู้ตัว ความอยากรู้อยากเห็นที่ว่านี้คือการค้นคว้าและแสวงหา “สิ่งที่ไม่รู้” จาก “สิ่งที่รู้อยู่แล้ว” เขารู้สึกตกตะลึงเป็นอย่างมาก

หลังจากที่รามานกลับถึงเมืองกัลกัตตา ก็รีบทำการวิจัยว่าเหตุใดน้ำทะเลจึงเป็นสีฟ้าทันที เขาพบว่าคำอธิบายของเรย์ลีมีหลักฐานการทดลองไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้อื่นเชื่อได้ เขาจึงตัดสินใจทำการวิจัยใหม่ เริ่มด้วยการวิจัยปฏิกิริยาระหว่างการกระเจิงของแสงและอนุของน้ำ โดยใช้ทฤษฎีของไอน์สไตน์ และเขาก็ได้ตัวเลขสถิติมากมายเกี่ยวกับปรากฏการณ์การกระเจิงของแสงขณะที่แสงทะลุผ่านน้ำใส น้ำแข็ง และวัตถุอื่นๆ ซึ่งเป็นหลักฐานยืนยันได้ว่า อนุของน้ำทำให้แสงเกิดการกระเจิง เราจึงมองเห็นน้ำทะเลเป็นสีฟ้า ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับการที่อนุของชั้นบรรยากาศทำให้แสงแดดเกิดการกระเจิง และทำให้เรามองเห็นท้องฟ้าเป็นสีฟ้านั่นเอง นอกจากนี้ เขายังได้ค้นพบปฏิกิริยาการกระเจิงของแสงซึ่งเกิดขึ้นทั่วไปในของแข็ง ของเหลว และก๊าซ ภายหลังปรากฏการณ์นี้ถูกเรียกว่า “การกระเจิงรามาน” ซึ่งถือว่าเป็นหลักฐานชิ้นสำคัญ

ของสาขาวิชาอนุภาคศาสตร์ของวงการวิทยาศาสตร์ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20

ปี ค.ศ. 1930 คำถามของเด็กชายที่อยู่บนเรือในทะเลเมดิเตอร์เรเนียนนั้น ทำให้รามานได้รับรางวัลโนเบลสาขาฟิสิกส์ นับเป็นนักวิทยาศาสตร์ชาวเอเชียและชาวอินเดียคนแรกที่ได้รับเกียรตินี้

เรื่องราวของเด็กชายที่มีคำถามมากมายกับแม่ของเขาที่อยู่บนเรือกลางทะเลนั้น ได้เตือนใจผู้คนที่มาตลอดว่า อย่าละทิ้งความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่ “เหมือนจะมีคำตอบอยู่แล้ว” ไปอย่างเด็ดขาด บางทีสิ่งใหม่ๆ นั้นอาจจะเป็น “สิ่งที่คุณยังไม่รู้” ใน “สิ่งที่คุณเคยรู้มาแล้ว” ก็เป็นไปได้

ค ว า ม ห ม า ย เ อ ช ี ญ ๗

จงอยากรู้อยากเห็นอยู่เสมอ

การสูญเสียความอยากรู้อยากเห็นเป็นข้อห้ามที่สำคัญที่สุดของการค้นพบและการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์ ถึงแม้จะเป็นนักวิทยาศาสตร์ที่มีผลงานมาแล้วมากมาย ก็อาจจะทำให้กลายเป็นคนล้าหลังเพราะเหตุนี้ก็เป็นได้

เรื่องราวของ ปีแยร์ กูรี กับ มารี กูรี สองสามีภรรยา นักวิทยาศาสตร์ เป็นตัวอย่างในเรื่องนี้ได้ดียิ่ง

ในปี ค.ศ. 1902 หลังจากที่ค้นคว้าและทดลองมานานหลายปี ปีแยร์กับมารีก็สามารถค้นพบธาตุกัมมันตรังสี 2 ชนิด คือ พอลเนียมและเรเดียม โดยรังสีเรเดียมสามารถใช้ยับยั้งการขยายตัวของมะเร็ง ซึ่งเป็นโรคร้ายที่มีอัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วยเป็นอันดับหนึ่งในสมัยนั้น จากผลงานนี้ทำให้มารี กูรี ได้รับรางวัลโนเบลสาขาฟิสิกส์ในปี ค.ศ. 1903

ความสำเร็จระดับโลกนี้ ไม่ได้ทำให้สองสามีภรรยาหยุดการศึกษา ค้นคว้าแต่อย่างใด มารีย์กับปีแยร์ยังคงมุ่งมั่นทดลองหาวิธีการใหม่ๆ ในการรักษามะเร็งต่อไป แม้ในเวลาต่อมา ปีแยร์จะเสียชีวิตจากอุบัติเหตุรถม้า สร้างความโศกเศร้าเสียใจอย่างหนักแก่มารีย์ผู้เป็นภรรยา แต่ก็ไม่ได้ทำให้เธอหยุดการค้นคว้าทดลองแต่อย่างใด ความอยากรู้อยากเห็นของมารีย์สามารถเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ในชีวิตมาได้ และทำให้เธอได้รับรางวัลโนเบลเป็นครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ. 1911 จากผลงานในสาขาเคมีเกี่ยวกับการค้นคว้าเพื่อใช้ประโยชน์จากธาตุเรเดียมให้มากยิ่งขึ้น

นอกจากงานด้านวิทยาศาสตร์แล้ว มารีย์ กูว์ริ่งอุทิศตัวให้แก่งานสาธารณะด้านอื่นๆ ด้วย โดยเธอได้สมัครเป็นอาสาสมัครในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 เพื่อช่วยเอกซเรย์และตรวจรักษาทหารที่บาดเจ็บจากการสู้รบ จนกระทั่งสงครามสงบ เธอจึงกลับมาค้นคว้าทดลองต่อ

จากการร่างานหนักมาตลอด ประกอบกับการทดลองเกี่ยวกับธาตุเรเดียม ทำให้มารีย์ได้รับรังสีเรเดียมจนล้มป่วยเพราะไขกระดูกถูกทำลาย เธอเสียชีวิตในเวลาต่อมา แต่ผลจากการศึกษาค้นคว้าของเธอยังเป็นประโยชน์ต่อมนุษยชาติมาจนปัจจุบัน

ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็วิทยาศาสตร์หรือการดำเนินชีวิต ถ้าหากเรามีความอยากรู้อยากเห็น ก็จะสามารถก้าวพ้นกฎเกณฑ์เก่าๆ ออกมาได้ สามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ บนพื้นฐานของคนรุ่นก่อน เราจะค้นพบ เราจะสร้างสรรค์ และเราจะมีความก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา

03

ปลาตัวนี้ใส่ใจ

เช้าวันหนึ่งหลังจากคำคืนที่มีพายุโหมกระหน่ำ ชายคนหนึ่งออกมาเดินเล่นที่ริมชายหาด เขาเดินไปสักระยะแล้วสังเกตเห็นว่าตรงหาดทรายที่มีพายุเข้าเมื่อคืนนั้น มีปลาตัวเล็กๆ จำนวนมากที่โดนคลื่นซัดเข้ามาเกยฝั่ง พวกมันติดอยู่ในแอ่งน้ำตื้นๆ ริมหาด แม้ทะเลจะอยู่ห่างออกไปเพียงไม่กี่เมตร แต่พวกมันก็ไม่สามารถว่ายกลับลงไปในทะเลได้

ปลาหลายตัวมีจำนวนเป็นพันเป็นหมื่นตัว อีกไม่นานแอ่งน้ำพวกนี้ก็จะถูกแสงแดดแผดเผาจนเหือดแห้งไป ปลาเหล่านี้คงต้องแห้งตายไปด้วยเช่นกัน

ชายหนุ่มยังคงเดินต่อไป ทันใดนั้นเขาก็มองเห็นเด็กผู้ชายคนหนึ่งกำลังเดินเลาะตามชายหาดอย่างช้าๆ พลังก็มุ่งไปที่แอ่งน้ำตามทางเพื่อใช้สองมือช้อนปลาขึ้นจากแอ่งแล้วนำไปปล่อยลงทะเล

ชายคนนั้นหยุดเดินแล้วจ้องมองดูเด็กชายที่กำลังช่วยชีวิตพวกปลา ในที่สุดเขาก็อดไม่ได้ที่จะเดินเข้าไปถามเด็กน้อยว่า

“เจ้าหนู มีปลาที่ติดอยู่ในแอ่งน้ำเป็นพันเป็นหมื่นตัว หนูช่วยพวกมันไม่ไหวหรอก”

“ผมรู้ครับ” เด็กคนนั้นตอบทั้งที่ยังช้อนปลาต่อไปอย่างชะมัดเขม่น

“อ้าว ในเมื่อรู้แล้ว หนูจะทำต่อไปอีกทำไมล่ะ จะมีใครมาใส่ใจฉันหรือ”

“มีครับ ก็ปลาตัวนี้ไงครับ” เด็กชายตอบพลางปล่อยปลาลงทะเล

“ตัวนี้ด้วย ตัวนี้ก็ใส่ใจ แล้วยังตัวนี้อีก ตัวนี้ ตัวนี้...”

ให้ความใส่ใจแก่ผู้อื่น

แม้จะเป็นปลาตัวเล็ก ๆ ที่ดูไม่สำคัญ แต่ก็เป็นที่รักหนึ่งชีวิตเช่นกัน พวกมันรักชีวิตตัวเอง พยายามดิ้นรนให้มีชีวิตรอด และมันจะอยู่รอดต่อไปได้ก็ต่อเมื่อกลับลงสู่ทะเลเท่านั้น

เคยมีอาจารย์มหาวิทยาลัยท่านหนึ่งสอนวิชาเคมีมาหลายสิบปี แต่เมื่อท่านบรรยายวิชานี้ครั้งใด ก็จะสอนอย่างสนุกสนานและมีชีวิตชีวาทุกครั้ง เมื่อถามว่าเหตุใดจึงสามารถสอนได้แบบนี้ ท่านตอบว่า แม้การบรรยายนี้จะเป็นครั้งที่หนึ่งร้อยสำหรับท่าน แต่สำหรับนักศึกษาแล้ว พวกเขาเพิ่งได้ฟังเป็นครั้งแรก และจะเป็นครั้งเดียวเท่านั้น

แม้เราจะไม่สามารถช่วยคนได้ทั้งโลก ไม่อาจกระจายความรักของเราไปถึงคนทั้งหมดได้ แต่เราก็คงสามารถช่วยเหลือคนได้จำนวนหนึ่ง รักคนได้จำนวนหนึ่ง ขณะเดียวกันเราก็ได้รับความช่วยเหลือและความรักจากคนอื่น ๆ เช่นกัน ความรักและการเกื้อกูลที่เรามีให้แก่กันนี้ ทำให้ชีวิตของเรามีสีสัน และอยู่ได้อย่างมีความสุขมากยิ่งขึ้น

นี่คือสิ่งที่พวกเราทำได้ และควรจะรีบลงมือทำด้วย

พูดถึงสิ่งมีชีวิตในท้องทะเล คาลิล ยิบราน นักเขียนชาวเลบานอน เคยเขียนถึงเรื่องนี้ไว้อย่างชวนคิด ดังนี้:

เมื่อวาน -- ฟังดูห่างไกล แต่ก็เหมือนใกล้แค่นี้เอง -- ฉันและจิตวิญญาณของฉันเดินไปทะเลด้วยกัน เพื่อหาที่อาบน้ำชำระล้างโคลนสกปรกที่ติดอยู่บนเนื้อตัวของเรา

เราเดินไปถึงชายหาดก็มองเห็นหามุมที่เงียบสงบและห่างไกลจากสายตา

ผู้คน เราเดินไปตามหาดทรายเรื่อย ๆ ก็มองเห็นคนคนหนึ่งนั่งอยู่บนก้อนหินสีน้ำตาลที่เต็มไปด้วยฝุ่นโคลน ในมือถือกระเป๋าใบหนึ่ง เขาเอาแต่ควักเกลือในกระเป๋าดอกมาแล้วโปรยลงไปทะเล

จิตวิญญาณของฉันบอกกับฉันว่า “คนคนนี้เป็นคนมองโลกในแง่ร้าย เขามองเห็นแต่ด้านมืดของชีวิต เขาไม่เหมาะที่จะได้เห็นรางวัลของเรา”

เราจึงเดินต่อไปอีก ในที่สุดก็มาถึงอ่าวเล็กๆ แห่งหนึ่ง เรามองเห็นคนอีกคนหนึ่งนั่งอยู่บนหินสีขาวที่อยู่ใกล้ ๆ ในมือถือกล่องใบเล็กที่ตกแต่งด้วยอัญมณีสวยงาม เขาเฝ้าแต่หยิบเอาลูกกวาดออกมาโยนลงไปทะเล

จิตวิญญาณของฉันบอกกับฉันว่า “คนคนนี้เป็นคนมองโลกในแง่ดี แต่ไม่เคยปล่อยวางสิ่งใดเลย จึงไม่ควรให้เขาได้เห็นรางวัลของเรา”

เราเดินต่อไปและได้พบกับคนที่สาม เขานั่งอยู่บนหาดทรายแล้วคอยหยิบเอาปลาที่ตายแล้วโยนลงทะเล

จิตวิญญาณของฉันบอกกับฉันว่า “คนคนนี้เป็นคนที่เต็มไปด้วยความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น แต่ไม่ฉลาดเท่าไร เขาคิดว่าจะปลุกให้สิ่งที่ตายไปแล้วกลับมามีชีวิตได้อีก เราไปจากเขาเถอะ”

เราจึงเดินต่อไปตามชายหาด แล้วก็มองเห็นคนที่สี่ เงาของเขาสะท้อนลงบนพื้นทรายอย่างชัดเจน น้ำทะเลซัดขึ้นมาไม่หยุด ทำให้ภาพที่เขาวาดไว้ถูกน้ำซัดเลือนหายไปหมด

จิตวิญญาณของฉันบอกกับฉันว่า “คนคนนี้เป็นคนลึกลับ เขาสร้างรูปจากเงาของตัวเองแล้วเอามานูชา เรารีบไปให้ไกลจากเขาดีกว่า”

พอผ่านไปสักครู่ เราก็พบคนที่ห้า เขานั่งอยู่ตรงแถวน้ำตื้นที่มีหินปะการัง มีลมพัดและน้ำไหลเอื่อย ฟองคลื่นที่ซัดเข้าหาฝั่งก็แตกออกและกระจายหายไป ทำให้น้ำไหลเข้าไปตามซอกหิน

จิตวิญญาณของฉันบอกกับฉันว่า “คนคนนี้เป็นพวกนักฝันที่คิดจะเอาใยแมงมุมมาถักทอเสื้อผ้า เขาไม่มีสิทธิ์ที่จะเห็นรางวัลของเรา”

เราเดินต่อไป แล้วได้ยินเสียงตะโกนอันดังว่า “ตรงนี่คือทะเลน้ำลึก ทะเลตรงนี้กว้างใหญ่และน่ากลัวมาก” เราหันไปมองที่มาของเสียง จึงเห็นคนที่ยืนอยู่ข้างๆ เขาหันหลังให้ทะเลแล้วเอาเปลือกหอยมาแนบหูฟังเสียงที่ไม่ได้ศัพท์

จิตวิญญาณของฉันบอกกับฉันว่า “เรารีบไปกันดีกว่า คนคนนี้ทำทาง จะสติไม่เต็ม เราปล่อยให้เขาตะโกนบ้าไปคนเดียวเถอะ”

เรายังคงเดินหน้าต่อไป เห็นคนที่เจ็ดยืนอยู่ระหว่างหินสองก้อน กำลังเอาหัวฝังทราย

ฉันพูดกับตัวเองว่า “เอาละ จิตวิญญาณเอ๋ย เราแอบนำกันที่นี้เถอะ เพราะคนคนนี้มองไม่เห็นเราหรอก”

จิตวิญญาณของฉันสั่นหัวแล้วกล่าวว่า “ไม่ได้ ไม่ได้เด็ดขาด คนนี้จะเป็นคนที่น่าสมเพชที่สุด เขาคิดจะหลีกเลี่ยงหนีความโศกเศร้าของชีวิต นอกจากนี้ เป็นคนที่ไม่มีความสุขแล้ว เขายังเป็นคนที่เชื่อและกลัวเกรงพระเป็นเจ้า อีกด้วย”

จากนั้นจิตวิญญาณของฉันก็ทำหน้าที่โศกเศร้าอย่างที่สุด และพูดด้วยเสียงสิ้นเครือว่า “เราไปจากทะเลแห่งนี้กันเถอะ เพราะแถวนี้ไม่มีที่ที่สงบเลย ฉันไม่อาจยอมให้ลมพัดผมยาวสลวยของฉันกระจุยกระจาย ไม่อาจเผยทรวงอกขาวผ่องของฉันที่นี่ ไม่อาจยอมเปลื้องผ้าแล้วให้ร่างเปลือยของฉันถูกแสงแดดแผดเผาได้”

ดังนั้น ฉันและจิตวิญญาณของฉันจึงจากลาทะเลแห่งนี้ เพื่อไปตามหาทะเลแห่งอื่นที่ยิ่งใหญ่กว่า